

som have gaaet og slidt og slæbt paa Markerne, men det er jo slet ikke de Folk, som have Prioriteterne, det er helt andre Folk. Det er store Kapitalister, Banker og gennem dem forskellige Folk, som have større Indtægter, end deres Forbrug absolut kræver, og derfor gennem Bankerne blive paa en Maade Andelskøbere i disse Prioriteter. Jeg skal tage meget fejl, om man ikke blandt de gejstlige Embedsmænd kunde finde Folk, som have Andel i Prioriteter gennem Banker. Det er altsaa slet ikke Landarbejderne eller de Folk, der arbejde, som have Prioriteterne. — Saa skal jeg endvidere bemærke, at Ejendomsretten — det, man forstaar derved — oprives netop ved Prioriteterne, og dette bliver heldigvis mere og mere anerkendt. Hvis det ærede Medlem havde deltaget i det nationaløkonomiske Møde, som fandt Sted her i 1888 under Udstillingen, vilde han have hørt Udtalelser fra videnskabelige Side og ligeledes fra praktisk Side, som gik ud paa, at gennem den voksende Prioritetsgæld bliver Bonden, som tilshyneladende er Ejer af Jorden, bestandig i mindre og mindre Grad Ejer og i højere Grad en ejendomsløs Jorpagter, og det blev opløst, hvilken uheldig Indfyldelse det har paa Samfundsforholdene i det hele og Landbrugets Stilling, hvor ringe Interesse en saadan Mand efterhaanden faar for at drive sin Ejendom, naar han veed, at det dog ikke er hans, men at den succesfult er gaaet over paa helt andre Hænder, og at han kan læstes bort fra sit Arbejde og dets Udbytte, og helt andre Menninger, som slet ikke have været med til at udføre noget som helst Arbejde, kunne komme og tage Udbyttet af hans Virksomhed. Saaledes ser Sagen ud. Altsaa Prioritetsgælden er et stort Angreb paa det, som man forstaar og vel ogsaa rettest bør forstaa ved Ejendomsretten. Naar jeg derfor angriber Prioritetsgælden, angriber jeg en Kraft i Samfundet, som gaar ud paa at berøve Befolkningen sin Ejendomsret. — Med Hensyn til det Eksempel, det ærede Medlem fremdrog fra de jydskes Hæder, skal jeg bemærke, at naar han søgte det netop derovre, hvor Jorden skal arbejdes op paa bar Bund, antager jeg, han gjorde det, fordi han vistnok ikke i hele det øvrige Danmark kan finde et tilsvarende Eksempel. Pointet i hans Udtalelse var dette, at naar en Mand ved sit Arbejde har frembragt et Udbytte, skal han ogsaa have Ret til dette Udbytte. Ja, hvis det ærede Medlem vil holde absolut fast paa det og anvende det paa alle Steder og ved alle Lejligheder f. Eks. ogsaa naar Kapitalisterne misbruger Arbejderne eller Arbejdskræften, eller naar de hidkalde udenlandske Konkurrenter for at

trykke Arbejdslønnen ned for de indenlandske Arbejdere — hvis det ærede Medlem saa vil træde op og sige til disse Folk: Udbyttet af deres Arbejde skal tilfalde dem, vil jeg staa ved det ærede Medlems Side og takke ham for den Bistand, han giver mig med Hensyn til at hævde Arbejdernes Ret til Udbyttet af deres Arbejde. Hvis han vil det, kunne vi blive meget gode Forbunds-fæller i den Retning, hvort jeg arbejder, men jeg veed jo ikke, om han vil være med til det.

Formanden: Jeg tror, navnlig efter den første Del af det ærede Medlems Foredrag, at burde advare imod, at man kommer for langt ind paa Enkelthederne i Lovforlaget. Ved en første Behandling af Sagen er det jo, saabelt efter vor Forretningsorden som ogsaa efter Sagens Natur, det almindelige, der ligger for, de ledende Grundfættninger; derimod ikke Enkelthederne. Naturligvis kan det ikke undgaas, at man ogsaa kommer noget ind paa disse til Belysning af de almindelige Principper, men dertil maa man ogsaa helst være indskrænket. — Jeg mener heller ikke, at det er rigtigt, at man i denne Sag bestæftiger sig alt for meget med Arbejdsforholdene i Almindelighed og Arbejdernes Livsvilkår. mere eller mindre i Forbindelse med Udviklingen af de saakaldte socialistiske Anskuelser og Stemninger. Overhovedet bør man ikke glemme, at Forhandlingen befinder sig paa et noget fremrykket Stadium, saa at der er Opfordring for enhver til at holde noget tilraade med Omfanget af sine Udtalelser.

H. C. Hansen: Jeg vil i Overensstemmelse med Udtalelser fra alle Sider begynde med at sige, at ogsaa jeg kun har et svagt Haab om, at Forhandlingerne angaaende den foreliggende Sag kunne føre til større Forandringer i vor indirekte Bestatning. Mine Tvivl i denne Henseende hvile paa forskellige Momenter. Som det første af disse skal jeg tillade mig at nævne vore nuværende politiske Forhold. Allerede den Gang, vi i Rigsdagssamlingen 1881—82 behandlede de forskellige Forslag angaaende dette Lovgivningsæmne, fandt jeg under et af Forslagernes Behandling Anledning til den Erklæring, at jeg ikke kunde stemme for Forslagernes Overgang til anden Behandling, da jeg paa Grund af de daværende politiske Forhold ikke havde nogen Tro paa, at en Forfættelse af Forhandlingerne kunde give stort andet positivt Udbytte end en Ophobning af Makulatur. Erfaringen har desoværende indtil Dato vist, at min Opfattelse i denne